

Leto XVIII.

Številka 1.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

DR. DANILO MAJARON.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1902.

VSEBINA.

1. <i>Henrik Sturm</i> : O načelu pravnomočnosti izvršilnega, oziroma rubežnega dovolila, na katerem sloni pristop, in načelu jednotnosti postopanja v slučaju pristopa (Konec prih.)	1
2. Doneski k zgodovini slovenskega vseučiliškega vprašanja	10
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo.	
<i>a)</i> Graditelj se odpove pravici do povračila škode, ako bi se gradnja poškodovala po rudarstvu. — Je li vknjižba take odpovedi realno breme ali omejitev lastninske pravice? — Terjatev, kateri se je knjižna prednost odstopila pred terjatvijo dosmrtnih prihodkov, se v pridobljenem vrstnem redu o priliki razdelitve izkupila lahko takoj povsem v plačilo odkaže, če tudi ni terjatev glede dosmrtnih prihodkov še v plačilo zapadla	14
<i>b)</i> Sporovi iz ugovora doživotnog prihoda u smislu §-a 1284 gr. z. idu pred kotarski sud ili pred sudbeni dvor prvoga stepena, prema tome da li vrijednost spornoga predmeta ostaje u granicama što ih postavlja § 49 br. 1 pr. s. vl. ili nadilazi iznos od 500 for.	19
<i>c)</i> Odpis parcel po zaznambi uvedbe dražbenega postopanja. — Za one, ki o podelitvi domika niso bili posebej obveščeni, ravna se rekurzni rok po nabitku dotičnega sklepa na sodni tabli	20
<i>d)</i> Uporaba §-a 9 naredbe k odvetniškemu tarifu. Stroški osebne intervencije kranjskega odvetnika na prizivni razpravi v Gradci	23
4. Listek. — <i>i</i> —: Prvi koraki v prakso	24
5. Razne vesti	31

Slovenski Pravniki.

Leto XVIII.

V Ljubljani, 15. januarja 1902.

Štev. 1.

O načelu pravnomočnosti izvršilnega, oziroma rubežnega dovolila, na katerem sloni pristop, in načelu jednotnosti postopanja v slučaju pristopa.

Spisal **Henrik Sturm**, c. kr. okrajni sodnik.

Jednostavno, gladko in hitro se razvija in dokonča postopanje pri izvršilu, bodisi na premične stvari ali na nepremično imovino, ako nastopi nasproti zavezancu le jeden zahtevajoči upnik. Okorno pa postane dražbeno, oziroma prodajno postopanje, ako k temu pristopi še kak upnik. Težavno in zapleteno je že ravnanje s spisi (manipulacija) za pisarniškega uradnika vsled motitve, katero povzroči pristop. Za to, da se v izvršilni register vpisuje pravilno in spisi obdrže v dobrem redu, mora pisarniški uradnik ne le temeljito poznati zamotana določila glede vpisov v izvršilni register (§ 233 posl. reda ter nared. pravosod. min. z dne 15. oktobra 1899 št. 23707), temveč mora posebno dobro znati nič manj zapletena določila naredbe pravosodnega ministrstva z dne 15. novembra 1898 šte. 25596, zadevajoča ravnanje s spisi v slučaju pristopa. Ako ni pisarniški uradnik na svojem mestu in nima vedno pred očmi teh določil, takoj zabrede in spise spravi v največji nered. Še več pozornosti in pazljivosti pa zahteva pristop od sodnika v svrhu, da se skladajo njegove rešitve in sklepi z zakonitimi določili v formalnem in stvarnem pogledu.

Kedaj in kako je dovoliti pristop, o tem so določila v §§-ih 139, 267 zvrš. reda. Slično določilo ima izvršilni red za prisilno upravo v §-u 103 zvrš. reda, vendar, ker se stavljenja vprašanja nanašajo samo na dražbeno in prodajno postopanje, ne pride tu v poštev prisilna uprava. Da se pojmi ne zamenjajo, treba je pred vsem ločiti sklep o pristopu od sklepa, s katerim se je dovolila prisilna dražba, oziroma rubežen ter na katerem

sloni pristop. Ta dva sklepa nista namreč vselej skupaj združena. Pri prisilni dražbi je dovolilo izvršila tedaj ločeno od dovolila pristopa, ako ni izvršilno sodišče dovolilo prisilne dražbe pristopivšemu upniku, ampak katero drugo; v tem slučaju dovoli izvršilno sodišče samo pristop. Če je pa izvršilno sodišče objednem tudi dovolilno, potem je dovolilo izvršila združeno z dovolilom pristopa v enem sklepu. Pri prodajnem postopanju pa ni mogoč samo omenjeni vzrok ločitve, ampak prav mnogokrat je ločeno dovolilo izvršila od dovolila pristopa takrat, kadar se kateremu upniku dovoli najprej rubežen in potem šele prodaja kot pristop, akoravno je dovolilno sodišče objednem tudi izvršilno. Vendar tudi tedaj, kedar je izvršilno dovolilo združeno z dovolilom pristopa, ločiti je drugo od drugega, ker je v njunem pravnem pomenu in učinku velika razlika. V le-tej razpravi se radi tega strogo vzdržuje ta razlika. Govori se o izvršilnem, oziroma rubežnem dovolilu zase in o dovolilu pristopa zopet zase. Razlikuje se nadalje izvršilno dovolilo glede pristopivšega upnika od izvršilnega dovolila za prvotnega zahtevajočega upnika s tem, da se prvo omenjeno dovolilo navaja kot izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika.

Razpravlja je o naslovnem predmetu preiskavati in rešiti je vprašanje, kakega vpliva in učinka je v slučaju pristopa ustavitve, dovoljena vsled predloga samo jednega upnika, na nadaljni razvoj dražbenega, oziroma prodajnega postopanja, ako izvršilno dovolilo, na katerem sloni pristop, ni še pravnomočno.

Glede dražbenega postopanja določa § 139 odst. 2 izvrš. reda, da morajo pristopivši upniki dražbeno postopanje sprejeti v istem položaju, v kakoršnem je bilo za časa pristopa. Jednako se glasi § 267 odst. 2. izvrš. reda glede prodajnega postopanja. Postopanje je torej jednotno, dasi je več zahtevajočih upnikov, ter ga je moči ustaviti le tedaj, ako objektivno izgubi svojo podlago ali svoj smoter, ali pa če veljajo subjektivni vzroki ustavitve proti vsem dejansko vdeleženim upnikom. Dokler pa ta slučaj ne nastopi, pomeni ustavitve samo izstop posameznih upnikov, ne pa konec dražbenega postopanja sploh (nagibi k §-u 206 zv. r.). Pač bi se, navajajo nadalje nagibi bistveno, to vprašanje dalo tako urediti, da bi se v slučaju ustavitve iz razloga, ki ne velja jednako za vse upnike, postopanje »ipso iure« na-

daljevalo, vendar sodnik ne more znati, kaj se je med upniki izvensodno dogovorilo in ako se ne strinjajo vsi upniki z ustavitvijo. Radi tega določa § 206 zvrš. reda — in to velja tudi za prodajno postopanje (§ 282 zvrš. r.) — da mora sodišče, kadar se postopanje ustavi ali odloži iz vzroka, ki ne velja jednako proti vsem upnikom, zahtevajočim dražbeno postopanje, tedaj, ko priobči sklep o ustavitvi ali odložbi, pozvati druge zahtevajoče upnike, da naj izrečejo v 14 dneh, da bodo nadaljevali dražbeno postopanje, ker bi sicer pravni nasledki, združeni v posameznem primeru z ustavitvijo ali odložbo, zadeli tudi nje. V odgovoru na vprašanje k §-u 206 (naredb. prav. min. z dne 3. decembra 1897 št. 25801) se navaja mnenje najvišjega sodišča, po katerem je do preteka 14dnevne dobe dražbeno postopanje neovirano nadaljevati in šele tedaj ustaviti, oziroma odložiti, kedar ni nobeden pozvanih upnikov pravočasno oddal izjave, da hoče izvršilo nadaljevati. Zavaljo tega se ne sme, kakor povdarja v dodatku k temu mnenju pravosodno ministrstvo, odrejeni dražbeni narok, ki pade v napominano 14dnevno dobo, niti opustiti, niti preložiti.

Jasno je, da to navedeno mnenje najvišjega sodišča, katero izraža načelo, da je do preteka vprašljive 14dnevne dobe postopanje neovirano nadaljevati, popolnem soglaša z besedilom in smislom §-ov 139 in 206; isto velja pa tudi glede napominanega nazora pravosodnega ministrstva. Vendar sega to soglasje samó tako daleč, v kolikor pridejo v poštev določila navedenih §§-ov ter v kolikor ni nadaljevanje dražbenega, oziroma prodajnega postopanja v protislovju z drugimi pozitivnimi zakonitimi določili.

Čestokrat se pripeti, da pristopi kak upnik k dražbenemu ali prodajnemu postopanju vsled sklepa, v katerem je dovolilo pristopa združeno z izvršilnim dovolilom, le nekoliko dni pred že določenim dražbenim narokom, tako da včasih niti mogoče ni zavezanca o dovolitvi tega pristopa obvestiti pred omenjenim narokom. Denimo slučaj, da je pristopil k dražbenemu postopanju le jeden upnik ter da je prvotni zahtevajoči upnik po dovolitvi pristopa predlagal ustavitev dražbenega postopanja iz razloga, ki ne velja za pristopivšega upnika, dražbeni narok pa naj bi se vršil na pr. že drugi ali tretji dan po vložitvi omenje-

nega predloga. Zavezanca je bilo komaj mogoče, recimo šele dan pred dražbenim narokom, obvestiti o dovolitvi pristopa. Ali naj bi v tem slučaju obveljal nazor pravosodnega ministrstva, da se ne sme dražbeni narok niti opustiti niti preložiti, ker je postopanje vključno s pristopu jednotno? Gotovo ne. Kajti zavezancu je v tem slučaju radi kratkega časa nemogoče stopiti v kak dogovor s pristopivšim upnikom; in z opravo dražbenega naroka bi se mu odvzela možnost, preprečiti izvršilo, vzlasti pa bi neovirano nadaljevanje postopanja bilo naravnost nezakonito zgol radi tega, ker izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika še ni pravnomočno.

Dražba ali prodaja je pač tako važno izvršilno dejanje, da je zakonodavec sam moral kavitelo postaviti, da se neopravičeno ne izvrši in da se zabrani nepovratna škoda, ki bi sicer utegnila zadeti zavezanca. Glaven pogoj izvršila je vendar ta, da mora, ako dospe postopanje že do dražbenega naroka, vsaj izvršilno dovolilo postati pravnomočno najkasneje do tega naroka.

To načelo izraža izvršilni red ne samo glede izvršila na nepremično imovino, ampak tudi glede izvršila na premične stvari. Za dražbeno postopanje določa namreč § 169 odst. 3 izvrš. reda, da se ne sme opraviti dražba, dokler ne zadobi dovolitev dražbe pravnomočnosti; glede prodajnega postopanja pa navaja § 266 izvrš. reda, da se sme opraviti prodaja, dokler ne zadobi dovolitev rubeža pravnomočnosti, samo tedaj, kedar so se zarubile stvari, ki bi se takšne, kakoršne so, po daljši hrambi izpridile, ali kedar bi zarubljene stvari, če se prodaja odlaga, znatno izgubile na vrednosti in zahtevajoči upnik dá varščino za vsako škodo, ki bi nastala zavezancu iz prezgodnje prodaje.

Kakšne posledice bi utegnilo izvršilo imeti, če bi se ne bilo treba držati omenjenega načela, se lahko razvidi iz nastopnega primera. Recimo, da je v našem prej omenjenem slučaju pristopivši upnik zgrešil pravega zavezanca, katerega osebno niti ne pozna, samo radi tega, ker ima njegov dolžnik popolnoma enako krstno ime in priimek ter biva v istem kraju, njegov izvršilni naslov pa ne poda nikakega razloga za to, da ne bi bil njegov dolžnik isti z zavezancem, proti kateremu se je že uvedla prisilna dražba. Zaprošeni pristop, združen z izvršilnim dovolilom

mu je torej bilo dovoliti. Ker se je pa kratko pred dražbenim narokom dovolil, nikakor ne more postati pravnomočen še pred tem narokom. Dasi je prvotni zahtevajoči upnik koj po dovolitvi pristopa ustavil postopanje, ne bi se smel po napominanem mnenju najvišjega sodišča ter po nazoru pravosodnega ministrstva dražbeni narok niti opustiti niti preložiti, ampak se bi moral opraviti. Se ve, da bi mogel zavezanec, če bi se zglasil pred dražbenim narokom pri izvršilnem sodišču, dražbeni narok preprečiti s tem, da bi takoj vložil tožbo, naj se izreče, da nima izvršilni naslov pristopivšega upnika nobene moči proti njemu, ter bi objednem prosil odloga (§ 42 izvrš. reda). Kaj pa, če se ne bi zavezanec zglasil pri izvršilnem sodišču niti prej, niti na dražbe dan? Zemljišče bi se dražbenim potom prodalo in zavezanec bi o tem zvedel šele po vročitvi sklepa o podelitvi domika. Po §-u 187 izvrš. reda pa smejo sklep, s katerim se podeli domik, izpodbijati z rekurzom samo tiste osebe, ki so bile navzočne pri dražbenem naroku in katere je bilo poprašati, ali zglase upor. »Dura lex, sed lex« — bi dejal marsikdo.

Vkljub omenjenemu določilu §-a 187 sem pa mnenja, da bi se rekurznemu sodišču bilo ozirati v tem slučaju na zavezančev rekurz. Glavni pogoj za opravo dražbenega naroka je, kakor že omenjeno, ta, da vsaj dražbeno dovolilo, oziroma izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika postane pravnomočno do dražbenega dne. Ako se ni izpolnil ta pogoj, je to gotovo ničnostni razlog. V našem slučaju bi se lahko reklo, da se je dražbeno postopanje z ozirom na ustavitev od strani prvotnega zahtevajočega upnika ter oziraje se na to, da izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika ni bilo še pravnomočno za časa dražbe, nadaljevalo ne glede na sklep, storjen o njega ustavitvi (§ 184 št. 4 izvrš. reda). Ker je pa po §-u 186 izvrš. r. domik odredi tudi tedaj, kedar se pokaže kako drugače — ne samo vsled zglasitve upora — da je kaj v §-u 184 št. 2, 3, 4, 6 in 7 omenjenih pogreškov, moglo bi rekurzno sodišče to določbo »per analogiam« uporabiti, kajti § 186 ne razločuje, na kak drugi način se je kateri napominanih pogreškov pokazal, in zato lahko v to svrhu brezdvomno služi tudi zavezančev rekurz; nikake zakonite zaslombe pa ni, da bi določba §-a 186 veljala samo za prvo instanco, a ne tudi za višje instance. Le na ta način bi se

dalo izogniti določilo §-a 187, rekurzu zavezančevemu ugoditi ter dražbo razveljaviti.

Še eklatantneje je, če si mislimo, da je v uprav navedenem slučaju pristopil upnik k prodajnemu postopanju pri izvršilu na telesne reči, ki so se izročile v hrambo tretji osebi, in da so vse druge eventualnosti iste, kakoršne so se prej navedle. Zavezanec ni bil pri prodaji navzoč in prodaja se je opravila, dasi je prvotni zahtevajoči upnik ustavil postopanje in dasi ni stopilo v pravno moč izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika, ki se je le v osebi zavezanca zmotil. Kupci so pridobili lastninsko pravico do kupljenih stvari (§ 367 obč. drž. zak.) in škoda, ki se je zavezancu s tem učinila, utegne biti nepovratna (na pr. pri »pretium affectionis«). Po pravici bi se lahko reklo: »summum ius, summa iniuria«.

Prav tako, kakor §-a 139 in 267 izvršilnega reda glede pristopa izražata načelo jednotnosti dražbenega, oziroma prodajnega postopanja (Czoernig: »Vorlesungen über die Executionsordnung« stran 114), izraženo je v §-ih 169 in 266 izvrš. reda tudi načelo pravnomočnosti izvršilnega dovolila, katero ima veljati splošno neglede na to, se je li dovolil kak pristop ali ne. Poslednje mnenje potrjuje tudi najvišje sodišče z odločbo, vpisano v knjigo judikatov št. 152, oziroma št. 301 urad. zbirke, s katero je, če tudi zadeva ta odločba rešitev nekega drugega pravnega vprašanja, izreklo, da mora rubež, ki se dovoli pristopivšemu upniku, za časa oprave prodaje biti pravnomočna v smislu §-a 266 izvrš. reda.

V odgovoru na vprašanje k §-u 206 izvrš. reda navedeno mnenje najvišjega sodišča ter nazor pravosodnega ministrstva veljata torej le toliko, kolikor zadevata pristope, glede katerih so izvršilna dovolila za časa dražbe pravnomočna. Če ni izvršilno dovolilo, na katerem sloni pristop, pravnomočno za časa dražbe ali prodaje, tedaj ne velja povsem načelo jednotnosti v svojem ožjem pomenu.

Za vprašanje, kakega vpliva je to, da ni še pravnomočno izvršilno dovolilo, na katero se opira pristop, v slučaju, če se

postopanje ni od nobene strani ustavilo — razlikovati je med zvršilom na nepremično imovino in med zvršilom na telesne stvari. Pri dražbenem postopanju, katero teče vsled predloga prvotnega zahtevajočega upnika, ne da bi ta upnik predlagal kako ustavitev do dne dražbe, je pač nemerodajno, je li za časa dražbe zvršilna dovolitev za pristopivšega upnika pravnomočna ali ne, kajti zemljišče je bilo zdražiti že na podlagi zvršilne dovolitve, katero je prvotni zahtevajoči upnik zadobil pravnomočno. V tem slučaju velja torej povsem načelo jednotnosti. Drugače je pa pri zvršilu na telesne reči.

Po §-u 279 zvrš. reda je prodajo zaključiti, brž ko zadostuje doseženo izkupilo za poplačilo zvršljivih terjatev vseh upnikov, ki postopajo z zvršilom po prodaji, in pa za založbo vseh pripadkov teh terjatev in stroškov zvršila. To določbo je z ozirom na § 266 zvrš. reda le tako tolmačiti, da morajo zvršilna dovolila glede vseh tistih upnikov, ki postopajo z zvršilom po prodaji, za časa prodaje biti že pravnomočna. Popolnoma pravilen je torej nazor pravosodnega ministrstva (v odgovoru na vprašanja k §-u 266 zvrš. reda), da mora pred opravo prodaje zvršilno sodišče (zvršilni organ) uradoma ustanoviti začetek pravnomočnosti rubežnega dovolila. Le glede tistih terjatev, glede katerih je zvršilno ali rubežno dovolilo postalo pravnomočno, sme se torej prodaja opraviti, glede drugih pa ne. Mislimo si, da se je za prvotnega zahtevajočega upnika zarubilo 5 kosov premičnin. Pristopivši upnik je segel na iste premičnine in radi tega pristopil k prodajnemu postopanju. Pri prodaji se pa pokaže, da zadostuje za pokritev prvotnega zahtevajočega upnika že izkupilo od 3 kosov premičnin, ker so se jako dobro prodale. Če zvršilno, oziroma rubežno dovolilo za pristopivšega upnika ni še pravnomočno za časa prodaje, mora zvršilni organ nadaljno prodajo opustiti, dražbeni narok je pa preložiti, dokler pravomnočno postane omenjeno dovolilo. Tako zahteva načelo pravnomočnosti zvršilnega, oziroma rubežnega dovolila. Le tedaj, kedar se zavezanec pri dražbenem naroku odreče izpodbijanju rubežnega dovolila za pristopivšega upnika, zamogla bi se prodaja z zavezančevim izrečnim dovoljenjem nadaljevati tudi v svrhu poplačila terjatve pristopivšega upnika, sicer pa ne.

Praktično je, ako se v slučaju pristopa k prodajnemu postopanju že v sklepu o dovolitvi pristopa tedaj, ko se že pri tej dovolitvi zanaprej ve, da ne more izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika postati pravnomočno do dne prodaje, pripomni k obrazcu št. 228 b (oziroma št. 167 b), da se bo že odrejeni dražbeni narok opravil tudi v prid pristopivšega upnika samo onda, ako se zavezanec s to opravo zadovolji, sicer pa da se dražbeni narok po opravi prodaje preloži v prid tistih upnikov, katerih izvršilna ali rubežna dovolila so pravnomočna postala do dne prodaje, ako bi od zarubljenih stvari še kaj ostalo. Te prakse naj bi se sodišča držala, ker le na ta način se da preprečiti zmeda, ki utegne nastati vsled različnih predlogov, stavljenih tekom postopanja v slučaju pristopa. Za vzgled take zmede se navaja koncem te razprave zanimiv slučaj.

Pri nadaljnem vprašanju, kako se je ravnati v slučaju ustavitve, ni razlikovati med dražbenim in prodajnim postopanjem, namreč tedaj ne, kedar sta na strani upnikov le prvotni zahtevajoči upnik ter jeden pristopivši upnik. Če prvotni zahtevajoči upnik ustavi postopa nje pred dražbenim narokom iz razloga, ki ne velja za pristopivšega upnika, in če se za časa dovolitve ustavitve ve, da izvršilno dovolilo za pristopivšega upnika ne more postati pravnomočno do dne dražbe ali prodaje, potem je dražbeni narok preložiti za toliko časa, dokler omenjeno izvršilno dovolilo postane pravnomočno za pristopivšega upnika. Hkratu je pa pristopivšega upnika, ko se mu priobči sklep o ustavitvi, pozvati, da se naj izreče v 14 dneh, ali bode nadaljeval dražbeno, oziroma prodajno postopanje, ker bi sicer pravni nasledki ustavitve zadeli tudi njega. —

Pretresal sem najvažnejše slučaje vpliva izvršilnega dovolila, na katerem sloni pristop, ako to izvršilno dovolilo ni še pravnomočno za časa dražbe ali prodaje. Po istem načelu, na katerem slonijo ti slučaji, načelu pravnomočnosti izvršilnega dovolila, se pa lahko vsi drugi slučaji rešijo, ki se podajo vsled tega, da se je dovolilo več pristopov.

Utegnil bi morebiti kdo ugovarjati, da razmotrovani slučaji ne rešijo popolnoma stavljenega vprašanja tedaj, kedar se v prid tistih upnikov, katerih izvršilna dovolila so bila pravnomočna v času prodaje, opravi prodaja in se že pri tej prodaji doseže to-

liko izkupila, da po poplačilu teh upnikov še nekaj preostaja od izkupila za pristopivšega upnika, čigar zvršilno dovolilo še ni pravnomočno bilo za časa prodaje; bode li moči ta ostanek vporabiti za le-tega upnika, kedar njegovo zvršilno dovolilo postane pravnomočno? Brez dvoma; saj pristopivši upnik zadobi zastavno pravico na zarubljene in prodane predmete in ta zastavna pravica s prodajo zarubljenih stvari preide na izkupilo kakor njih surogat.

Prav lahko je zvršilno dovolilo za pristopivšega upnika pravnomočno za časa dražbenega dne, sklep o pristopu samem pa ne. To se posebno lahko pripeti takrat, ako se je pri zvršilu na premične stvari pristopajočemu upniku dovolila najprej rubežen, in potem šele prodaja kot pristop. Vprašanje glede pravnomočnosti pristopa v ožjem pomenu, moglo bi pa biti aktualno k večjemu pri prodajnem postopanju.

Zakon nikjer ne zahteva izrečno niti glede sklepa, s katerim se prodaja dovoli, da mora biti ta sklep o priliki prodaje pravnomočen, ampak zahteva samo, da mora biti dovolilo rubežni pravnomočno za časa prodaje (§ 266), če niso dani v tem §-u navedeni pogoji prejšnje prodaje. Še manj pa je moči zahtevati pravnomočnost glede sklepa o pristopu samem. Saj mora biti že uvedeno prodajno postopanje, ko pristopi kak drugi upnik, in s tem, da se pristopajočemu upniku dovoli prodaja, se zvrši »eo ipso« pristop k istemu. Dalo se bi jedino le vprašati, ali ne velja tudi glede pristopa določba §-a 273 zvrš. reda? Po tej določbi mora biti med rubežem in dražbo najmanj 3 tedne časa. Če je pristop že pravnomočen ali ne, to prav nič ne vpliva na že določeni dražbeni narok, kajti v tem oziru velja načelo jednotnosti postopanja v popolni meri. Ni namreč merodajno, ali se je pristop vršil pri prodajnem postopanju manj ali več časa po določitvi dražbenega dne. Ako je bil v času pristopa že določen dražbeni narok vsled pogona s strani prvotnega zahtevajočega upnika, potem mora pristopivši upnik prodajno postopanje sprejeti v tistem položaju, v kakoršnem je bilo za časa pristopa. Že določeni dražbeni narok velja potemtakem tudi za pristopivšega upnika.

Sicer pa ima zakoniti predpis §-a 272 zvrš. reda le določitev dražbenega dne v misli in uporabiti ga je le pri tistih od-

redbah, s katerimi se določi dražbeni narok. To mnenje izraža tudi zgoraj omenjena, v knjigo judikatov vpisana odločba najvišjega sodišča.

Uprav navedeni razlogi pa veljajo tudi za pristop k dražbenemu postopanju in je v istem smislu interpretovati določbi §-ov 169, odst. 2 in 84 št. 1 zvrš. r., po katerih mora rok med dnevom, ko je bil določen dražbeni narok, in med dražbenim narokom znašati najmanj 1 mesec.

(Konec prih.)

Doneski k zgodovini slovenskega vseučiliškega vprašanja.

II. Slovenska pravoslovna predavanja v Ljubljani.¹⁾

»Slov. Pravnik« l. 1893 na str. 359 in nasl. poroča, kako se je uvedel v Ljubljani l. 1849. slovenski učni tečaj za civilno in kazensko pravo, kako pa je tudi ponehal po nekoliko tednih. S koliko navdušenostjo sta se prva docenta Mažgon in dr. pl. Lehman lotila svoje naloge, to kažeta njuna prva nagovora. Nagovor Mažgonov je po »Sloveniji« l. 1849. št. 34 že priobčen v našem listu na navedenih mestih. Nagovor dr. pl. Lehmana dne 1. junija 1849 pa se je glasil, mnogostransko zanimiv, po »Sloveniji« l. 1849. št. 46 tako-le:

»Poklican od visociga ministerstva javniga uka avstrijsko kriminalno pravdo (avstrijske kaznovavne postave) v domorodnim slovenskim jeziku učiti, nastopim danes svojo učiteljsko opravilo.

V trdim zaupanju, de me boste kot rojaka in prijatla sprejeli, štejem tudi na vašo dobrovoljnost ino na vaše prizanašanje.

Če mi v mojih govorih beseda prav ročno iz ust ne pojde; če se morde kakikrat nerazumljivih besed poslužim, če je včasih preveč po dolensko zavijem, ko sim rojen novomeščan, ali če zoper slovnico grešim, Vas prosim premisliti, de je vsak začetik težak, in de je posebno težko v rečeh višjiga znanstva razločno

¹⁾ Glej »Slov. Pravnik«, l. 1901. str. 344 in nasled.

govoriti, vendar menim, da se bomo sčasama dobro porazumeli ino zaupam, da naše skupno prizadevanje brez koristi ne bo.

V ti misli z veselim srcem svoje učiteljstvo nastopim in Vas, častiti gospodje, vse skup serčno pozdravim.

Poprej, ko se predmetov sebi izročeniha nauka lotim, naj mi bo pripuščeno svojimu kratkimu nagovoru še nekaj besed zastran namembe in važnosti branja v slovenskim jeziku pristaviti. Ustava od narmilostljivšiga Cesarja dodeljena, ne govori samo od kronskih dežel, v ktere se cesarstvo v zemljopisnem in politijskim oziru razdeli; temuč tudi od narodov v njih prebivajočih in po § 5. je vsim narodom zagotovljeno, da imajo sploh enake pravice, zlasti pa nerazžaljivo pravico vživati svojo narodnost in svoj jezik varovati in omikvati.

Že v ti namembi mora vsakteri, ako mu otes in olikanje narodu na sercu leži, spoznati, da je vpeljanje domorodskiga jezika v javnimu podučanju prvi pogoj, da je tako rekoč podstava napredovanja in prostiga izvajanja v narodnim življenju. Že v tem óziru moramo tedej hvaležno sprejeti kar koli vladarstvo v zvestim izpolnjovanju ustavnih pravic, v spoznanje in v podporo narodnosti vkaže in vreduje; že v tem ogledu moramo torej vstanovitev učiteljskih stolic pravdoznanstva z naukam v domorodnim jeziku s serčnim zahvaljenjem sprejeti.

Nam, ki smo v novo dobo stopili, je prihranjena sveta dolžnost, k narodnim omikanju po svoji zmožnosti pripomoči; ino če ravno v tem težkim prizadevanju se ne da z enim mahljejem vse opraviti, kar želimo, če po sedanjih razmerah ni mogoče na enkrat doseči, kar je skozi toliko časa minulosti zaostalo in zamujeno, moramo saj začeti in boljši prihodnosti pot pripravljati. Naše delo je torej polje, ktero se nam razgrinja, neutrudljivo obdelavati, na njemu saditi, mladike staviti in cepiti; mi imamo še le podzidje staviti, na katerim se bo če je po božji volji lepo poslopje in stanovaljše narodniga omikanja, sčasama napredovaje, izdelalo. V tem ogledu tedaj mora vsakteri, ki pravično misli spoznati in prevideti, da se pri šolah začeti mora, ako se hoče občnimu izobraževanju ljudstva resnično v podporo priti.

Mi Slovenci ino zlasti mi Kranjci stojimo z našimi nemškimi sosedami v obertnijški, v teržtvini, slovstveni (literarski) ino v politiški zvezi, nemško slovstvo, nemško olikanje se tudi v naših slavjanskih deželah razširilo ino mi, kar nas je bolj izučenih, smo se skorej vse iz nemškiga učili; nemški olikani živelj (element) se je torej tudi pri nas tako vkorenil, de bi blo napačno misliti, de bi se vtegnili ali de bi le želeti blo, taistiga se popolnoma znebiti; ja po današni stopni slovenskiga pismenstva bi se tudi malo prida pokazalo, ako bi hotli nemško na enkrat zapustiti, to ne more biti; ali nasproti tudi to ne more po ustavi biti, de bi se v prihodno pri slovenskim narodu nemško olikanje podpiralo; marveč se bo za povzdigo domorodniga jezika skerbeti moglo; zraven njega pa se bo še zmiraj tudi nemški jezik, ker je nam Slovincam zavolj poprej omenjene zveze djansko potrebin, obderžati znal po vodilu: »quot linguas calles, tot homines vales«. — Ako se ljudstvu priložnost da zraven domorodniga tudi drugih jezikov se učiti, se z tem narodnost ne podkopava, če se le ptuji jezik s kratenjem domačiga toliko ne podpira, de bi se protinaravno za podstavo ljudskiga izobraženja vzela.

Kar posebno ustanovitev omenjenih učiteljskih stolic za pravdoznanstvo v slovenskim jeziku zadeva, bi kdo lahko mislil, de je čudno, zakaj de se poprej, kot se nauk v spodnih šolah ne prenaredi in v tistih za vpeljanje narodoviga jezika bolj ko do zdaj ne skerbi, z znanstvi početi hoče, ki kako poprejšno podučenje terjajo in ki so tako rekoče verhec drevesa, kteriga korenine pa po sedajnim stanu slovenskiga pismenstva le iz ptuje parsti sok dobivati zamorejo; sodil bi marsikteri de ne more nič koristniga iz tega prihajati, če se mladenčam, ki so dozday skorej le nemškiga se privadili in iz nemške učenosti si svoje vednosti zajemali, tako imenitne pravdne znanstva v slovenskim jeziku učijo, v kterim še nič preddelaniga ni, in de bi torej boljši kazalo, se nemškiga deržati in v tem učiti.

Res je, de olikanje narodniga jezika se mora že v spodnih šolah, v pervim nauku pričeti; res je, de dokler se poprejšno podučenje pogreši, nauk v višjih vednostih potrebne podlage nima, res je tudi, de naš domorodni jezik če ravno že dobro obtesan, gladek in gibčen vendar v nekterih znanstvih prikladnih

besed še nima, de je torej treba, jih še-le poiskati ino v ljudstvu upeljati.

Visoko ministerstvo je vidama misel vodila, saj v narpo-trebnih predmetih pravdoznanstva, ki narveč v razmere praktičniga življenja segajo, pripravljajoči nauk vpeljati, zakaj če se pregledujejo nove naredbe, ki se po ustavi vstanoviti imajo, se hitro kaže, de bo silno treba domorodni jezik tudi vradnim ino sploh vladarskim rečem primeriti, de je torej treba, že zdaj mladost, koja bo svoj čas v deržavne službe stopila, za to pripravljati.

Že z vpeljanjem novih srenjskih osnov na deželi bo treba v domačim jeziku se obračati; kar se meni narbližje zdi je pa osnovanje javnega ustniga ravnjanja v sodniških rečeh, in če morde v civilnimu ravnjanju ne bo hitro mogoče, se samo slovenskiga jezika poslužiti, če morde sploh domači jezik se ne bo hitro za vradni jezik čez in čez izrekel; vender bo v kaznovavnim ravnjanju kakor hitro se po ustavi zagotovljeno javno in ustno ravnjanje z sodnijam priseženih mož vpelja, treba s tožencam, s pričami ki samo slovensko razumijo, ino priča ljudstva, v njegovim jeziku ravnati, zakaj bistvena podlaga javnosti ravno v tem obstoji, de vsak razumi ino ve, kaj in kako de se ravna, to se pa ne more doseči, ako bi se pri javnimu ravnjanju jezik rabil, kteriga morde le bolj izobraženi razumijo, ljudstvo sploh in toženec pa ne. Tožencov zagovornik, deržavni pravdnik, sodniki in priseženi možje bojo torej kaznovavno postavo ino tam odločene zapopadke v slovenskim jeziku dobro razumeti, zlasti pa oba zagovornika in sodnice predsednik prav razločno in omikano govoriti mogli.

To je tudi najberžeje visoko ministerstvo pri sklepu zastran omenjenih učiteljskih stolic previdilo, ino torej mislim, de le v namenu visokiga vladarstva in v blagor domovine ravnamo, če se vzajemno trudimo nam izročeno opravilo kar bo moč dopolniti, ino na Vami častiti poslušavci bo, z opaznostjo in prizadevanjem si pravila kaznovavne pravde, ktero Vam bom razlagal ino postavno odločbo dobro prisvojiti; zlasti pa na slovenske besede in ozname, ktere bomo pri posameznih zapopadkih v kaznovavni pravdi rabili dobro paziti ino si jih terdno vtisniti, zakaj vsako znanstvo potrebuje svoje lastne ter-

minologije, posebno pa pri pozitivnih postavah je neogibljivo, se terdno postavnih besed ino z njimi zvezanih zapopadkov deržati. Poslednič pa, dokler postave, ki se še le zdaj v domorodni jezik prestavljajo, natisnjene niso, ste vi častiti gospodje nar bolj v priložnosti, svoje znanje med ljudstvam razširiti ino tako h namenu olikanja v pravnih rečeh pripomoči.

Dajmo torej vsak po svoje si prizadeti in vidili bomo, kako lepo terta od nas vsajena se bo obnesla, ino od leta do leta slajše kaplice bo dala.

S tem sklenem svoj vvodni govor ino se vnovič perporočim vaši dobrovoljni prijaznosti.«

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Graditelj se odpove pravici do povračila škode, ako bi se gradnja poškodovala po rudarstvu. — Je li vknjižba take odpovedi realno breme ali omejitev lastninske pravice? — Terjatev, kateri se je knjižna prednost odstopila pred terjatvijo dosmrtnih prihodkov, se v pridobljenem vrstnem redu o priliki razdelitve izkupila lahko takoj povsem v plačilo odkaže, če tudi ni terjatev glede dosmrtnih prihodkov še v plačilo zapadla.

Na hišnem zemljišču A. Č.-ja je na prvem stavku vknjižena zastavna pravica za pokritno glavnico 1500 K v varnost dosmrtnih prihodkov po 60 K na leto za upnico M. Č., na 2., 3. in 4. stavku so pa zavarovane 3 izvršljive terjatve J. Š.-ja v znesku skupaj 5600 K, katerim je M. Č. odstopila knjižno prednost pred svojo omenjeno terjatvijo. Za tem je na 5. stavku temeljem reverza z dne 9. septembra 1900 vknjižena kot realno breme izjava, lastnika zemljišča A. Č.-ja, da se je leta v prid c. kr. erarnega rudarstva popolnoma odpovedal pravici do povračila škode, katero bi trpela njegova hiša vsled dogodkov pri rudarstvu. Potem so vknjižbe nekaterih drugih terjatev.

V zvršilni stvari omenjenega upnika J. Š.-ja zoper A. Č. radi 1200 K, 2400 K in 2000 K se je omenjeno hišno zemljišče prodalo dražbenim potom za največji ponudek 2625 K ter je izdražil je zahtevajoči upnik J. Š. sam.

V dražbenih pogojih je bilo rečeno, da zdražitelj vse na zemljišču vpisane služnosti in realna bremena prevzame samo v toliko, v kolikor se dajo po vrstnem, njim pristoječem redu založiti iz razdelbene mase. Glede omenjene odpovedi, ki je vknjižena, kakor omenjeno, za terjatvami zahtevajočega upnika, pa ni bilo ničesar posebej omenjenega.

C. kr. okrajno sodišče v Idriji je z razdelilnim sklepom z dne 9. oktobra 1901 E 60/1/14 odredilo:

1.) da je napo minano pokritno glavnico 1500 K, vknjiženo v varnost dosmrtnih prihodkov po 60 K na leto, plodonosno naložiti; hkrati se je upniku J. Š.-ju, kateremu se je knjižna prednost odstopila pred temi dosmrtnimi prihodki, v delno plačilo njegovih napominanih terjatev podelila pravica vsakoletnih 60 K, ki jih je izplačati iz naraslih obresti in, kolikor treba v dopolnitev, tudi iz pokritne glavnice, — vse to zategadelj, ker pokritna glavnica zapade šele s smrtjo M. Č. v plačilo, in ker nikdo ne more drugemu več pravic odstopiti, kakor jih sam ima (§ 442 obč. drž. zak.), radi česar tudi upnik J. Š. ne more takojšnjega plačila zneska 1500 K zahtevati;

2.) da je izbrisati odpoved, vknjiženo temeljem reverza z dne 9. septembra 1900 na 5. stavku kot realno breme v korist c. kr. erarnega rudarstva in zadevajočo odškodninske zahteve, ker največji ponudek niti ne zadošča v pokritev terjatev, ki so vknjižene pred tem bremenom, in ker zdražitelj tega bremena ni prevzel po dražbenih pogojih brez zaračuna na največji ponudek.

Proti temu sklepu je vložil zahtevajoči upnik, oziroma zdražitelj J. Š. rekurz glede izreka ad 1.), c. kr. finančna prokuratura v Ljubljani pa v imenu erarnega rudarstva rekurz glede izreka ad 2.).

C. kr. deželno rekurzno sodišče v Ljubljani je s sklepom z dne 7. novembra 1901 R. III. 224/1, obema rekurzoma ugodilo in izpodbijani razdelilni sklep v obeh omenjenih točkah izpremenilo tako:

a) da se je prej pod točko 1.) navedena pokritna glavnica za dosmrtno prihodke M. Č. po 60 K na leto v znesku 1500 K odkazala v takojšnje plačilo J. Š.-jevih terjatev; b) da preidejo obveznosti iz napominanega reverza nasproti c. kr. erarju na zdražitelja in ostane reverz na prodanem posestvu še nadalje vknjižen.

Razlogi.

Zahtevajoči upnik bi zamogel z ozirom na določbe §§-a 218 zvrš. r. in 442 o. d. z. v vrstnem redu glavnice v znesku 1500 K, ki je vknjižena za M. Č. radi njenih dosmrtnih prihodkov po 60 K na leto, zahtevati plačilo svojih terjatev v skupnem znesku 6220 K 40 v, katerim je M. Č. odstopila prednost, samo v onih mejah, ki veljajo za M. Č., in zamogel bi torej terjati v tem vrstnem redu za čas življenja M. Č. samo odkaz dosmrtnih prihodkov, kakor bi jih imela terjati M. Č. sama, a še le za slučaj njene smrti odkaz pokritne glavnice same v prvotnem vrstnem redu svojih zadevnih terjatev. Vse to pa vendar le ni noben zadržek, da se ne bi predmetna pokritna glavnica takoj odkazala, ker bi od tega, da se ista odkaže še le za slučaj smrti M. Č., ne imeli prav nobene koristi eventualni vdeleženci v zmislu §-a 219 odst. 2 zvrš. r., niti M. Č., niti zastavni, v vrstnem redu za zahtevajočim upnikom stoječi upnik J. Š., niti zavezanec. Kajti z ozirom na to, da je M. Č. že stara 78 let in z ozirom na visokost terjatev zahtevajočega upnika, katere bi prišle sicer v prvotnem vrstnem redu samo z delnim zneskom 1078 K 48 v k plačilu in bi jih bilo pokriti v ostanku 5141 K 92 v iz dosmrtnih, M. Č. pristojećih prihodkov in po njeni smrti iz ostale pokritne glavnice same, — je povsem izključeno, da bi M. Č. sploh kedaj začela dobivati dosmrtno prihodke in da bi po smrti M. Č. sploh kaj pokritne glavnice odpadlo J. Š.-ju ali pa zavezancu.

Rekurzu zahtevajočega upnika je bilo toraj ugoditi in na pokritno glavnico spadajoči del izkupila takoj odkazati. —

Tudi rekurzu finančne prokuratorie imenom c. kr. erarja je bilo ugoditi. Obveza, katero je zavezanec kot lastnik z reverzom z dne 9. septembra 1900 prevzel in ki je ta, da ne bo zahteval v navedenih slučajih odškodnine, se znači kot pogod-

vena omejitev lastnine, katera velja vsled zemljiškoknjižnega, po §-u 20 *lit. a.* obč. z. z. (glej tudi § 106 rudarskega zakona) dopustnega vpisa pri prodanem posestvu za vsacega prihodnjega pridobitelja tega posestva. Ta omejitev lastnine preide torej neodvisno od največjega ponudka in njega razdelitve tudi na zdražitelja posestva in mora še nadalje ostati vknjižena. Pri tem je povsem neodločilno, da se je zadevna obveza vknjižila kot stvarno breme in da se ni vpisala, kakor to določa § 9 zak. z dne 25. marca 1874 št. 12 drž. zak. —

Na zapisnik pri sodišču podala sta proti temu sklepu revizijski rekurz J. Š. kot zdražitelj glede točke *b)*, zavezanec A. Č. pa glede točke *a)*.

Zdražitelj J. Š. je navajal v svojem rekurzu v bistvu naslednje: Če bi se tudi moglo smatrati vprašljivo odpoved iz reverza z dne 9. septembra 1900 za omejitev lastninske pravice, morala bi ta omejitev biti omenjena v dražbenih pogojih. V letih pa ni o tem ničesar omenjenega. Po istih je marveč zdražitelj pridobil zemljišče v prosto in popolno last. Sicer pa so vse zdražiteljeve izvršljive terjatve bile že prej vknjižene, predno se je vprašljivi reverz vknjižil, ter je zdražitelj pridobil zastavno pravico za svoje terjatve na neomejeno zavezančevo last, katere v škodo teh zastavnih pravic ni mogel zavezanec omejiti. Rekurent je konečno predlagal, da se sklep rekurznega sodišča v točki *b)* izpremeni in potrdi razdelilni sklep prvega sodnika v točki 2.).

Zavezanec A. Č. je pa v svojem rekurzu povdarjal, da je upnica M. Č. o priliki, ko je odstopila J. Š.-ju prednost pred svojo terjatvijo glede dosmrtnih prihodkov, morala držati se mej, ki so ji stavljene po določenih §-a 442 in 1394 o. d. z. Če ne bi bila M. Č. odstopila knjižne prednosti, ne bi bilo dvoma, da bi se morala pokritna glavnica od 1500 K po §-u 219 zvrš. r. plodonosno naložiti. Vsled odstopa knjižne prednosti se pa ta pravni položaj ni mogel izpremeniti ali celo razširiti. To ni nevažno za zavezanca. — S podelitvijo domika se ni določila samo razdelbna masa, ampak so se v tem trenutku fiksirale vse terjatve tabularnih upnikov glede glavnice in obresti. To je sklepati iz določila §-a 216 zad. odst. zvrš. reda, ki določa, da je upoštevati pri razdelitvi izkupila obresti od

glavnic le do dne podelitve domika; tek obresti od le-tega dne naprejjenja. — Recimo, da bi M. Č. še 10 let živela in bi obresti od pokritne glavnice znašale na leto 60 K, tedaj bi po preteku 10 let bilo pokritega od terjatev J. Š.-ja za 600 K več, kakor če bi pokritna glavnica od 1500 K zapadla takoj v plačilo. Po preteku 10 let bi namreč samo obresti od pokritne glavnice znašale 600 K in bi ta znesek s pokritno glavnico vred, ki bi s smrtjo M. Č. prosta postala, pripadel J. Š.-ju. Jasno je, da bi to bilo v prid zavezančev, kajti glede navzočne razdelbene mase ne morejo terjatve J. Š.-ja niti za vinar višje narasti, nego li so se določile ali fiksirale z dnem podelitve domika. Pač tečejo od dne podelitve domika naprej od terjatev, ki pri razdelitvi ne dospo v plačilo, vendar teh obresti ne more J. Š. iz navzočne razdelbene mase tirjati, ampak zamore radi njih seči samo na kako drugo zavezančevo imetje. Iz teh razlogov je zavezanec predlagal, da se sklep rekurznega sodišča tudi glede točke *a*) izpremeni in se potrdi prvosodni sklep v točki 1).

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo z dne 10. decembra 1901 št. 16748 ugodilo revizijskemu rekurzu zahtevajočega upnika, ozirom zdražitelja J. Š.-ja, izpodbijani sklep rekurznega sodišča v točki *b*) izpremenilo in v tej točki obnovilo prvosodni sklep, da zdražitelj ne prevzame obveze iz reverza z dne 9. septembra 1900, marveč je le-to knjižno izbrisati. Revizijski rekurz zavezanca A. Č.-ja je pa zavrnilo, vse to iz razlogov:

Revizijski rekurz zahtevajočega upnika, oziroma zdražitelja J. Š.-ja je utemeljen.

Po §-u 150 zvrš. reda mora zdražitelj, ako nič drugega ne določi sodnik po predlogu s privolitvijo upravičenca, prevzeti služnosti, preživitke in druga realna bremena, če so vknjižena za zastavno pravico zahtevajočega upnika, le v toliko, v kolikor se dado po vrstnem, njim pristoječem redu založiti iz razdelbene mase. Ta pogoj pa v le-tem slučaju ne nastopi, ker tabularni upnik J. Š., čigar terjatve so vknjižene pred vpisom reverza, s svojimi hipotekarnimi terjatvami le deloma pride do plačila in torej na zastavni vpis reverza ničesar ne pripade.

S privolitvijo upravičencev ni sodnik ničesar ustanovil glede vpisa reverza. Sosebno ni v tem oziru nikake določbe niti v dražbenih pogojih, niti v dražbenem zapisniku.

Zdražiteljeva dolžnost torej ni, da bi prevzel vprašljivo breme, in sicer tudi tedaj ne, če bi se tudi v reverzu prevzeta obveza smatrala za omejitev lastninske pravice, ker vendar ne gre, da bi se s tako odpovedjo, ki vrednost zemljišča bistveno zniža, pri realizovanju svojih terjatev oškodovali poprejšnji upniki, ki so bili pridobili svoje zastavne pravice zaupaje v javno knjigo.

V tej točki bilo je torej obnoviti prvosodni sklep.

Kar pa zadeva revizijski rekurz zavezančev, ni zavezanec k istemu upravičen, ker največji ponudek nikakor ne zadošča v pokritev vseh tabularnih terjatev in tako za zavezanca ničesar ne more preostajati. Radi tega je vprašanje, je li pokritno glavnico sodno položiti ali pa takoj plačati tabularnemu upniku, oziroma zdražitelju J. Š.-ju, za zavezanca brez pravne koristi.

Revizijski rekurz zavezančev je bilo tedaj zavriniti.

H. Sturm.

b) Sporovi iz ugovora doživotnog prihoda u smislu §-a 1284 gr. z. idu pred kotarski sud ili pred sudbeni dvor prvoga stepena, prema tome da li vrijednost spornoga predmeta ostaje u granicama što ih postavlja § 49 br. 1 pr. s. vl. ili nadilazi iznos od 500 for.

Tužitelj tvrdi u tužbi, da je dne 11. junija 1901 sklopio sa tuženicom bilježnički ugovor doživotnog prihoda, kojim mu je ova izručila vas njen imetak uz obvezu sa njegove strane uzdržavati ju, a u slučaju, da stranke ne bi mogle živjeti zajedno u skladu itd., tužitelj bi morao plaćati tuženici godišnjih kr. 530 mješte uzdržavanja u naravi, da u rečenoj pogodbi kazano je, da tuženica ustupa tužitelju njen imetak sa bezodvlačnim uveđenjem u stvarni i fizični posjed i uživanje, pridržavajuć si tuženica na ustupljene nepokretnosti pravo služnosti doživotnog uživanja s pravom uknjiženja, ma da ovo poslijednje pravo nije bilo ustmeno ugovoreno, nu al da tuženica, il se pokajala il od koga nagovorena, otjerala ga iz kuće i zabranila mu je paćati se u ustupljeni imetak, te pošto nece da znade za pomenutu pogodbu, tuži ju na temelju §-a 49 točke 3 pravilnika sudske

vlasti c. kr. kot. sudu u P., da presudi: tuženica je dužna, da u roku od 14 dana pod prijetnjom ovrhe ustupi tužitelju u posjed i uživanje preporne nekretnine uz dužnost tužitelja, da joj daje pristojno uzdržavanje u naravi, ako hoće š njime živjeti, ili da joj plaća godimice kr. 530.

Tuženica na ročištu podigne prigovor stvarne nenadležnosti, koji po prvostepenom sudu bje odbačen, po u to č n o m e sudu usljed utoka tuženice prihvaćen, a previdnomu utoku tužitelja zaključkom c. kr. vrhovnog sudišta od 19. decembra 1901 br. 17199 nebje udovoljeno iz slijedećih razloga:

Ako je i ispravno, da je tuženica ustupila tužitelju sa bilježničkim spisom od 11. junija 1901 br. 14396 pod A nekretnine, spomenute u ovom spisu uz daće ovgje utvrgjene, to se ipak te daće ne mogu smatrati pogodbom izdržavanja u smislu §-a 1173 gr. z. Pogodba pod A smatra se po svom napisu i od stranaka kao ugovor doživotnog prihoda u smislu §-a 1284 gr. z. A pored toga te pošto utuženi predmet nadilazi vrijednost od 1000 kr., to izazvani kotarski sud s obzirom na odredbe §-ov 49 br. 1 i 50 pravilnika sudske vlasti nije nadležan da raspravi i rasudi nazočnu parnicu.. —ršk.—

c) Odpis parcel po zaznambi uvedbe dražbenega postopanja.
— Za one, ki o podelitvi domika niso bili posebej obveščeni, ravna se rekurzni rok po nabitku dotičnoga sklepa na sodni tabli.

S sklepom okr. sodišča v Ljubljani od 28. oktobra 1900 opr. št. E 1108/00/12 dovolila se je Francetu K. prisilna dražba zemljišča vl. št. 123 k. o. Pijavagorica, zavezanki Urši K. lastnega. Pri cenitvi dne 22. januarja 1901 je izvršilni organ dognal in v zapisniku zabeležil, da so k temu zemljišču še pripisane parcele št. 268/1 in 268/2 last Matevža P. in št. 577 in 278 last Jožefa P., ki sta jih pred blizo 30 do 40 leti kupila, jih od tedaj tudi vživata, a se za njih odpis nista brigala, domnevajoča, da sta nanje že vknjižena kot lastnika; cenile so se z ostalim zemljiščem vred. Dražbeni narok vršil se je dne 2. aprila 1901, in s sklepom istega dne se je zemljišče vlož. št. 123 domaknilo najboljšemu ponudniku Janezu S., kateremu

se je tudi vsled njegove prošnje izročilo dne 13. aprila z omenjenimi parcelami vred v začasno upravo. Ob priliki te izročitve prišlo je šele na dan, da so se te parcele, glede katerih je bila pri prodanem zemljišču že dne 23. nov. 1890 zaznamovana prošnja za uvedbo pozivnega postopanja v svrhu njih bremenprostega odpisa, dne 15. marca 1901 od glavnega zemljišča bremen proste in celo brez prenosa zaznambe uvedenega dražbenega postopanja odpisale, da sta se iz njih ustanovila nova vložka št. 219 in 220 k. o. Želimplje, in se je na nju vknjižila lastninska pravica Matevža P., oziroma Josipa P.

Dne 16. aprila 1901 vložila sta Matevž P. in Jože P. zoper sklep o domiku rekurz, navajajoča, da je slovom izvršilnih spisov bilo zemljišče vl. št. 123 prodano v istem obsegu, v katerem se je nahajalo ob času zaznambe uvedbe dražbenega postopanja, ne pa v katerem se je po dejanskem in po zemljiško-knjižnem stanu nahajalo ob času dražbe, vsled česar predlagata, da se domik razveljavi, in odredi vnovič prisilna dražba omenjenega posestva brez itak že bremen-prosto odpisanih parcel št. 268/1, 268/2, 277 in 278.

Deželno sodišče v Ljubljani je ta rekurz zavrglo, »kajti rekurentu Matevžu P. po §-u 187 al. 1 zvrš. r. sploh ne pristojta rekurzna pravica, ker pri dražbenem naroku ni bil navzočen, rekurent Jožef P. pa, ki je bil dne 2. aprila prisoten¹⁾ pri oznanitvi izpodbijanega sklepa in po §-u 183 odst. 1 zvrš. r. ni imel dobiti pismenega izdatka tega sklepa, podal je rekurz šele 16. aprila, torej prekasno, ker se mu je pričental osemdnevni rekurzni rok z dnem po razglasitvi sklepa; ne glede na zakasnelost, je pa rekurz tudi zaradi tega nedopusten, ker se ne ozira na noben razlog, vsled katerega bi smel rekurent po §-u 187 zvrš. r. dodelitev domika izpodbijati.«

Vsled revizijskega rekurza je c. kr. vrhovno sodišče s sklepom od 29. maja 1901 št. 7781 odločilo: Revizijski rekurz Matevža P. zavrača se glede na zakonito utemeljitev rekurznega sodišča, rekurz Jožefa P. pa iz nastopnih razlogov:

Pritrditi sicer ni mnenju, da je rekurz Jožefa P. smatrati zakasnelim, ker pričinja po smislu §-ov 78 izvrš. r. in 521, odst. 2, civ. pr. r. rekurzni rok šele z dnem po vročitvi pisme-

¹⁾ Udeleževal se je namreč dražbe kakor ponudnik.

nega odpravka izpodbijanega sklepa; — ker pa v tem slučaju po smislu §-a 183, odst. 1, izvrš. r. rekurenta ni bilo posebej obvestiti, merodaven je bil za začetek rekurznega rokú nabitek na sodni tabli, zgodivši se 8. aprila, in je bil rekurz dne 16. aprila vložen še tekom tega rokú.

Ali deželno sodišče utemeljuje zavrnitev rekurza še z nadaljno okolščino, da rekurz ne navaja izpodbijalnega vzroka po smislu §-a 187. izvrš. r.

Tudi v tem pogledu pa je uvaževati, da se opira rekurz na dejstvo, da se domik ne sklada s cenitvenim zapisnikom, v podlago vzetim dražbenemu postopanju, kajti v istem je zabeležena odprodaja parcel št. 277 in 278 Jožetu P. Rekurent Jožef P. bil je torej upravičen poslužiti se te pritožbe po §-ih 182 in 187 izvrš. r., vendar pa je pritožba neutemeljena, ker cenitveni zapisnik hkratu konstatuje, da te parceli v onem času nista bili odpisani. Kot sestavni del zemljiškega telesa, ki je imelo priti na dražbo, sta se cenili; izklicna cena se je določila privzemši njuno vrednost, in se torej domik sklada s spisi, katere je bilo ob njem upoštevati, niti ni bilo mogoče drugačnega domika podeliti.

Rekurent bi bil mogel torej svojo pravico zgol po smislu §-a 170, 5 izvrš. r. pravočasno uveljaviti; sedaj v rekurzu se nanjo ne more več sklicevati, najsi je bil obveščten o posameznih korakih izvršilnega postopanja ali ne.¹⁾ —i.

¹⁾ Obveščajoč stranke o tej vrhovnosodni odločbi odredil je izvršilni sodnik hkratu zaznambo domika tudi še pri zemljiščih vl. št. 219, 220 k. o. Ž., nastalih iz odpisanih parcel. Zoper to ni bilo pritožbe. Pač pa je vložil Jožef P. rekurz zoper vknjižbo lastninske pravice zdražitelja Janeza S. na zemljišče vl. št. 220 k. o. Ž., ki se je temu dovolila po izpolnitvi dražbenih pogojev; a rekurz ni imel uspeha, kajti, kakor pravi rekurzno sodišče, »za izpodbijano dovolitev vknjižbe lastninske pravice podani so vsi pogoji v smislu §-a 237 izvrš. r. in je zlasti domik, vsled katerega je postal zdražitelj lastnik zadevnega zemljišča in katerega skuša sedaj rekurent znova izpodbijati, postal že davno pravnomočen.«

d) Uporaba §-a 9 naređbe k odvetniškemu tarifu. Stroški osebne intervencije kranjskega odvetnika na prizivni razpravi v Gradcu.

V pravni stvari Ivane K. po drju. B. v Postojini proti zapuščini po Jakobu V., ki jo zastopajo oglašeni dediči Matija V., Josip Č., Marijana R. itd. po drju. K. v Ljubljani, zaradi plačila 4800 K se je vsled priziva tožene zapuščine proti sodbi c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani z dne 5. julija 1901 opr. št. Cg. I. 108/1/7 vršila dne 17. oktobra 1901 pri c. kr. višjem dež. sodišču v Gradcu ustna prizivna razprava, katere sta se udeležili obe stranki po svojih odvetnikih.

Višje dež. sodišče je priziv zavrglo in potrdilo prvosodno sodbo, glede stroškov pa spoznalo, da je tožena zapuščina dolžna tožiteljici povrniti pravnne stroške prizivnega postopanja v znesku 105 K 8 h, le-to iz razlogov:

Izrek o prizivnih stroških je utemeljen v §-u 41 in 50 c. pr. r. Zastopnik tožiteljice nima pravice zahtevati odstotno zvišanje tarifske pristojbine po §-u 9 odvetn. tarifa, ker v tem slučaju gre za enega toženca, namreč za zapuščino Jakoba V. in brez pomena je, da zapuščino zastopa več dedičev. Nadalje ni bilo potreba, da je tožiteljčin zastopnik prišel osebno na prizivno razpravo, kajti znana mu je bila vsebina priziva in umestna bi bila substitucija kakega, v Gradcu domujočega odvetnika. Zategadelj so se tožiteljici pripoznali tudi le stroški za tako substitucijo. Stroškov za poročilo, katero je vložila prizivna nasprotnica, ni bilo prisoditi, ker ni imelo vsebine, kakršno dopušča § 468 c. pr. r.

Revizijskemu rekurzu tožiteljice je c. kr. najvišje sodišče z odločbo od 3. decembra 1901 št. 16460 ugodilo v toliko, da so se tožiteljčini, na 105 K 8 h določeni stroški prizivnega postopanja, katere ima toženka tožiteljici povrniti, zvišali za 3 K 18 h ali na 108 K 26 h. Sicer pa je bil revizijski rekurz zavrnen in mora tožiteljica sama trpeti svoje stroške.

Razlogi.

Revizijski rekurz je v toliko upravičen, ker ni pravilna argumentacija prizivnega sodišča, da zategadelj, ker je zapuščina pravzaprav tožena, glede dedičev, ki jo zastopajo, ne obstoja

sosporništvo v smislu §-a 9 naredbe od 11. decembra 1897 drž. zak. št. 293, vsled kojega bi bilo tarifsko nagrado zvišati, kajti, ker toženci zastopajo zapuščino, nadalje ker je plačati, četudi iz zapuščine, vendar pa na njihovo škodo, in ker je tudi delo zastopnikov isto, kakor če bi sosporništvo bilo osnovano na kakem drugem vzroku, po vsem tem je tožence vendarle smatrati po smislu zgoraj navedene naredbe za sospornike. Bilo je forej vsoto tožiteljčinih stroškov prizivnega postopanja zvišati za tist znesek, ki nastane vsled prištetega poviška pri tarifskem nastavku, namreč za 3 K 18 h.

Neutemeljena pa je pritožba zoper to, da se niso prisodili stroški potovanja in zamude za odvetnika, ki je prišel iz Postojine. Sporna stvar in vzlasti vsebina priziva nikakor ni takšna, da bi delala drugemu odvetniku, kakor pa tistemu, ki je na prvi instanci zastopal, posebne težave in da stvari ne bi mogel na drugi instanci zastopati z enakim uspehom. To, da je v Gradci bajè samo jeden odvetnik zmožen slovenščine, pa ni moglo opravičiti potovanja zastopnikovega iz Postojine v Gradec, ker isti odvetnik ni bil od nasprotnikov substituiran, in bi sicer tudi bilo v najskrajnejšem slučaju lahko substituirati drugega odvetnika, kojega domovališče ni bilo tako zelo oddaljeno.

Malenkostni uspeh revizijskega rekurza opravičuje izrek, da pritožiteljica trpi svoje stroške sama. *M.*

Listek.

Prvi koraki v prakso.

(Iz dnevnika pravnega praktikanta.)

Postal sem pravni praktikant. Pri justici sedaj najboljše kaže. O tem so me preverili vsi visoki in višji gospodje, ko sem se jim predstavljal. Veleodličen zlat ovratnik mi je zanesljivo obljubil, da postanem v treh letih gotovo adjunkt, — če ne baš v tej kronovini, pa gotovo v sosednji severni, kjer tudi ljudje žive, in kamor prav radi vzemo naše krajane, deloma

zavoljo njih jezikovne usposobljenosti, deloma pa menda tudi vsled starih prisrčnih simpatij. Izjavil sem skromno, da sprejem, če ni drugače, tudi mesto v sosedni kronovini. Veleodlični ovratnik je naklonjeno odobril ta moj sklep; sedaj se pa bojim, ali se nisem s svojo izjavo pre naglil, in kaj Hilda poreče.

Torej v treh letih adjunkt, potem se pa vzameva s Hildo!

Dodelili so me preiskovalnemu sodniku A. Čestitljiv mož resnega obraza in tužno sanjavega, včasih mrkega pogleda; mnogoletna, skorej neprestana dotika z vso grozovito bedo človeštva, telesno in duševno, zamorila mu je pač v duši sleherno kal veselja za vselej! — Kako težaven poklic sem si izbral, a hkratu kako vzvišen!

Stal je oblečen v zimsko suknjo in s klobukom na glavi pri odprtem oknu; visoka okrogla zelena zaprašena peč pa je puhtela tropično vročino od sebe.

Bil je menda prehlajen; govoril je nekoliko zamolklo in moral si večkrat iztrebiti grlo na splošno običajni način.

Vprašal me je najprvo, ali se ne motim, — ali je gotovo, da sem njemu dodeljen, in kam da je to zapisati; na le-to vprašanje mu, nevesč sodnim običajem, nisem vedel odgovora.

Pozvonil je, ukazal pazniku, naj poišče po hiši kak stol, ki je odveč, za me, a pazi, da bo imel vse štiri noge, poprej pa naj prinese njemu, sodniku, kozarec mrzle vode, a ne pozabi kozarca izplakniti.

Pričela sva se meniti, in rekel je, da mi lahko iz lastne skušnje potrdi, da je avanzná v sodni službi res sila ugoden, tako ugoden, da bom presenečen. Vendar pa nima povoda mi zamolčati, da so pri davčnih uradih le še ugodnejše razmere...

Izpraznil je kozarec, globoko sopeč, do dna.

Krohoh peklenski! — razkladal mi je — v treh letih adjunkt! On pravi, da v dveh ali še prej, in da hipoma pride dan, ko mi bo lahko stisnil roko in čestital. Prav resno ga skrbi, da mi bo sploh nedostajalo časa za zadostno praktično izvežbo, neobhodno potrebno za samostojno izvrševanje sodnih poslov. Priporočal bi mi, naj se nikar pedantski ne vežem na uradne ure, ki so od devetih do opoludne in od treh do šestih, marveč naj prihajam v svrhu pravočasne dobave prepotrebne prakse znabiti zjutraj že ob osmih in popoludne ob dveh v pisarno.

Motril me je z dolgim resnim pogledom in dostavil, da je on vsaj, ko je bil pravni praktikant, vedno tako storil, in da so ga zaradi te pridnosti vsi njegovi predpostavljenci zelo ljubili.

Obljubil sem, da storim vse, kar bi pospešilo moj avanzmá in — združenje z mojo Hildo.

Ne vem, kako si je ta mrki mož v tako kratkem času osvojil moje simpatije; moral sem mu razodeti, da sem zaročen s Hildo; zaročila sva se pred 14 dnevi, ko sem napravil tretji izpit — njen oče je trgovec in cesarski svetnik; ima pa Hilda še mlajšega brata Frica, ki se slabo uči, in bi ga radi spravili v kadetno šolo — in starejšo sestro Elzo . . .

Moj novi šef je nepremično stal in me z nagnjeno glavo poslušal, potem pa rekel, da ga vse to zelo zanima in da v tem hipu nič bolj ne obžaluje, nego da mu je pred deset leti umrl njegov bratranec, ki je bil vseh muh poln in bi lahko vzel tisto Elzo ali kakor se že imenuje tista sestra moje Hilde . . .

Globok, nevoljen vzdih ušel mu je iz prsi; korakal je po sobi, včasih postal, zamižal in si pritisnil dlan ob čelo.

Po kratkem premoru je izjavil, da smatra ves svet »figoj«, kar pa ne ovira dejstva, da se bom pri njem nalezal prakse, kakor berač mraza. »Postave poznate, — neovržen dokaz temu Vaša spričevala, ki so popolnoma verodostojne javne listine; da se vzdržite na tem vrhuncu teoretične izobrazbe, naročite si k večjemu kak strokovni list — na pr. »Slov. Pravnik«: ta ni siten zavoljo plačila. Ali prakse Vam je treba! Te pa se na učite zgol iz knjige življenja. Knjiga življenja je najdražja knjiga. Plačujemo jo sicer na obroke, a ti teko vse naše žive dni, in plačevati jih moramo tudi, če knjige ne čitamo.«

Globoki ta aforizem mi je omamil možgane, on pa je nadaljeval:

»Da, praksa! — Na primer: Pretekli teden sem moral namestovati kazenskega sodnika — saj ne dajo človeku nikdar miru — in sem sodil kmetskega fanta zavoljo »noža«, — saj razumete: § 411. Stvar je slabo kazala; fant je tajil, dokazov ni bilo, in iz načina, kako je funkcionar predlagal uporabo zakona, sem spoznal, da pričakuje oprostitev. Jaz pa sem ga krivega spoznal, fanta, in ga obsodil na pet dni, poostrenih z jednim

trdim ležiščem brez koca, in sicer — na podlagi njegovega lastnega priznanja. Med zaslišanjem je bil namreč počasi predse pljunil. To pa je priznanje! Ta pljunek je psihologično utemeljen elementaren pojav obdolženčeve slabe vesti, torej pristno, nepopačeno priznanje. To nas uči praksa!»

Meni so se odpirali novi horizonti; šef pa je uprl v me svoj resni, do dna duše segajoči pogled in mi ž njim popolnoma zatrl zadnje rahle dvome, ki so se mi hoteli vzbujati . . .

»Tako je in nič drugače! — Sicer pa ni nič posebnega na tem slučaju, marveč je dognana stvar, in je nemara že tudi vrhovno sodišče lansko leto ali kdaj odločilo, da je smatrati tako kvalificirano dejstvo priznanjem.«

Dal mi je potem zadnje tri letnike »Pravnika« in me prosil, da mu jih prerežem; spravljani so bili na tleh v kotu poleg petrolejske steklenice in predpotopne puške, »corpus delicti« št. 42. Sam pa je odšel; rekel je, da ima opraviti v svetovalstveni zbornici, ali pravzaprav, če bi kdo po njem vprašal, naj rečem, da je v registraturi; čakati mi pa ni treba nanj . . .

Popoludne prišel je okoli četrte ure v pisarno, veselega obraza, s smodko v ustih, ves izpremenjen. Mèl si je veselo roke, potapljal me po ramih in se zahvalil, da sem mu prerezal »Pravnik«, ki ga bo dal znabiti vezat.

Vprašal me je tudi, če sem znabiti res prišel že ob dveh v pisarno, in mi s prijaznim nasmehom razodel, da je vso stvar še enkrat natančno prevdaril in izračunal, da si utegnem pridobiti vso potrebno količino prakse tudi tekom običajnih uradnih ur, ker je on, A., sklenil, da me po svojih skromnih močeh sistematično uvede v vse tajnosti prakse, in me osobito navadi, videti na lastne oči in slišati na lastna ušesa, — ako mu obljubim, da bom zapisnike pisal čitljivo in jih, če bi obstojali iz več pol, tudi sešil; le-to je zelo važno, kajti državno pravdnništvo mu je že dva akta v to svrho vrnilo in sicer baš zadnji dan meseca, tako, da ju je moral v veliko svojo sramoto izkazati v mesečnem poročilu nerešenima.

Potem sva se lotila dela in zaslišala nekega obdolženca iz okolice, ki se je v moje začudenje zanimal tudi za teoretično stran svojega slučaja; vprašal je namreč, po katerem paragrafu bo sojen, češ, oče so mu doma povedali, da čem višji paragraf,

tem nižja kazen. — Na vprašanje, če je bil že kdaj kaznovan, odgovoril je, da enkrat zavoljo »neke ženske«; sodnik pa mi je mirno narekoval, naj zapišem: »Kaznovan enkrat zavoljo razžaljenja časti.«

To me je presenetilo. On pa je odpravil obdolženca, mu dal ostanek smodke, sebi zapalil drugo, in hodeč po sobi in pušič pričel, kakor se je sam izrazil, svoje prvo predavanje iz prakse.

Dejal je, da se obdolženci, če jim staviš običajno vprašanje po prestanih kaznih, v obče ne poslužujejo izrazov, nahajajočih se v naši ukusno vezani terminologiji, niti sploh ne učenega zakonovega besedila, ampak odgovarjajo tako, kakor jim velijo lastna logika, tradicija in oportuniteta.

»Oni obdolženec torej nikakor ni zakrivil dejanja, ki ga domnevate vi, mladi mož, v svoji razburljivi fantaziji, ki bi ga pa bil obdolženec, da ga ima resnično na vesti, gotovo diskretnejše opisal, in nedvomno dostavil, da ga je tačas hudič premotil, — temveč bil je kaznovan zgol zavoljo priprostega razžaljenja časti, kateremu je bila povod, kakor šestokrat, ženska. Je pač tako na svetu, da se težko konča kako znanje z žensko brez »besedi«! —

»Zadnji izraz služi namreč takisto za označbo istega prestopka. — Nekoč sem radoveden vprašal obdolženca, kake so bile tiste »besede«, zavoljo katerih je bil, kakor je sam povedal, zaprt, pa mi je odgovoril: »Ej, par klofut sem mu pripeljal.« Take »besede« niso puhla fraza!»

»Da ima rudečelični kmečki očanec, ki pove, da je bil zaprt »zavoljo dacarja«, na rovašu prestopok razžalitve straže, je jasno, kaj ne?«

»Ali tudi možak iz mestnih delavskih slojev, ki pravi, da je uže enkrat sedel »zavoljo pijanosti«, je bil kaznovan prav za isti prestopok, ki se je dogodil pač po sledečem, v teh slojih zelo priljubljenem obrazcu: Možak je pijan in po cesti razgraja. Policaj ga miri. To pa neprijetno dirne po zavžitem alkoholu ojačeno samozavest pijančka, ki smatra vsled tega potrebnim izjaviti, da je tri leta cesarja služil in da pozna postave. To ali kaj sličnega izjavi ob takih prilikah vsak pijanec! Ker pa to razodetje ne napravi niti pričakovanega niti sploh kakega

vtisa na oholo oko postave, posluži se pijanček, kateremu se vidi potrebno takoj kaznovati neuljudno prevzetnost javnega organa, ostrejših izrazov, ki pa ne vzbude v duši stražnikov, kakor se pijanček nadeja, bridkega kesa in trdnega sklepa, popoljšati se, temveč provzročijo zgolj aretovanje in ovadbo. Pri glavni razpravi se opravičuje seveda s popolno pijanostjo, katero popiše z resno vnemo v vseh podrobnostih, pojavih in sledovih — a brez vspeha; sodnik mu ne verjame, da je bil »tako pijan, kakor to zahteva postava« (§ 2^c) in ga obsodi zavoljo razžalitve straže. — Obtožencu se pa na celej aferi najznamenitejša zdi njegova pijanost, ki mu zato tudi služi v kratko označbo kazenske te zadeve.« —

Prekinil je svoje predavanje in z nevoljnim glasom omenil, da se v našem mestu preveč slabega vina toči. Pogled se mu je zmračil, stresel je glavo, kakor da hoče prepoditi neprijetne spomine, in zamrmral, da ga vedno bolj mika popustiti svojo sodno službo in otvoriti gostilno, kjer bi brhke Kranjice v narodnih nošah stregle gostom s pristno kapljico — to bi moralo uspevati!

Premeril je dvakrat sobo, potem pa nadaljeval svoj prejšnji predmet in dejal, da tudi estetični oziri vplivajo na način izražanja.

»Tatvina« in »krasti« na pr. sta izredno nepriljubljeni besedi; niti onemu obdolžencu, ki taji tatvino, nič kaj rado ne gre iz ust, da ni »k r a d e l«; rajši pove, da ni nič »premaknil«. Oni pa, ki nimajo več povoda tajiti, ker so dotično kazen že prestali, opišejo neprijetno besedo »tatvina« s kratko označbo tiste reči, ki se jih je bila prijela, in povedo, da so bili zaprti zavoljo »neke ure«, »nekega lesa«, »nekega zajca« (v tem slučaju tudi lahko »zavoljo flinte«).

»Na sličen način označujejo hudobno poškodovanje tuje lastnine: »zavoljo nekih plank« ali »zavoljo nekih šip sem bil zaprt«. Posebno rahločuten obdolženec opiše povod svoje prestane kazni pač tudi še nedolžnejše: »pravili so, da so bile neke šipe ubite«, kar pa popolnoma zadostuje diskretnemu sodniku, kateri niti pretepaču, odgovarjajočemu na vprašanje, zakaj je bil zaprt: »Eh kaj, tepen sem bil« — ne zameri, da se spo-

minja le še na svoje »žlake« in je pozabil na one, ki jih je prizadejala njegova roka drugim.

»Sicer pa telesna poškodovanja niso nič nečastnega, in gladko vsak našteva svoje prestane kazni »zavoljo boja«, »zavoljo tepeža«, »zavoljo barufe«, ali se pa tako izrazi, da je bil zaprt, ker sta se z »nekom skampljala«, češ, tistemu tepežu pripisujem toliko važnosti, kakor če vas škrijcev kdo stopi v »salon«, kjer se brije, češe in striže. — Le uporabo noža tudi še po prestani kazni radi utaje; ni častno orožje! Takim se smatrajo zgolj kol, krajnik in poleno, ki pa izgube v zagovoru bojovitih fantov pred sodiščem svoje dimenzije in se skrčijo na čudovit način v »palčke, šibice, krepeljca« in »koreninice«, s katerimi ne bi bilo mogoče prizadeti niti najmanjše poškodbice, kamoli oni »smrtni žlak« (§ 155^a), ki je predmet ovadbi, in ki si ga je po mnenju obdolžencev, Bog ve v kakem zavratnem namenu, prizadejal pač poškodovanec sam.«

Zabeleževal sem si zanimive te podatke.

Moj mentor me vpraša, ali sem si zapisal tudi, kar je bil zjutraj omenilo judikatu . . . ?; ne bi mu bilo ljubo, če bi se izvedelo, da se bavi on, moj mentor, z vrhovnosodnimi odločbami, kar bi utegnil kak kolega smatrati »streberstvom« in mu podtikati namen, da hoče že zopet avanzirati, če prav je šele 20 let adjunkt in ima pred seboj prav odlične tovariše, ki čakajo v istem činu že po 25 let . . .

Vzdihnil je, me otožno pogledal, resno kimaje z glavo, potem pa spravil prerezane tri letnike »Pravnika« zopet v kot k petrolejski steklenici in h »corpus delicti«, številki 42, in odšel.

Čuden mož, — zdi se mi nezadovoljen . . . Moral bi se oženiti!

—i.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. januarja 1902.

— (Iz kronike društva »Pravnika«.) Letošnja (XV.) redna glavna skupščina društva »Pravnik« bo v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 1/2 9. zvečer v »Narodnem domu« v Ljubljani po nastopnem dnevnem redu: I. nagovor načelnika. II. Poročilo tajnika. III. Poročilo blagajnika. IV. Poročilo računskih preglednikov. V. Poročilo o slovenski priročni izdaji »izvršilnega reda«. VI. Volitev: a) načelnika, b) 10 odbornikov, c) dveh računskih preglednikov. VII. Posamezni nasveti. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

— (Osebne vesti.) Predsednik okrožnega sodišča Jos. Gerdešič v Novem mestu je dobil naslov in značaj dvornega svétnika. — Preselil se je odvetnik dr. Alojzij Kraut iz Celovca v Kamnik. Svoji službi se je odpovedal avskultant dr. Fran Novak ter se dal vpisati v imenik odvetniških kandidatov na Kranjskem.

— (Poljudno-znanstvena predavanja.) Dne 22. pr. m. je predaval deželnosodni svetnik g. K. Wenger »o civilnem in kazenskem pravosodstvu nekdanj in sedaj.« Predavatelj je posegel v prvi raj nazaj in že tam konstatiral prve sledove kazenskega prava. Raztolmačil je pojme civilnega in kazenskega prava ter potem kazal na razne načine pravosodja v raznih stoletjih in narodih. Vzlasti se je bavil z zmagovitim rimskim pravom ter pokazal »codex Justinianus«, nadalje s kazenskopravnim postopanjem po c. c. C. in pa po Terezijani, iz katere je bral nekaj strahovitih določil in predočeval razna inkvizitorna orodja. Tako je prišel na najnovejša načela za zasledovanje resnice in pravice bodisi v kazenskopravnem, kakor tudi civilnopravnem redu. Beseda je bila živa, domača in prepričevalna, tako da je skoro poldrugo uro trajajoče predavanje napravilo na obilno občinstvo najboljši utis.

— (Vsled pritožbe odvetništva) je c. kr. justično ministrstvo izdalo dve rešili, jedno na odvetniške odbore, drugo pa na višjesodna predsedstva. Prvo rešilo z dne 18. decembra 1901 št. 24257 slove:

Novembra meseca t. l. je bila v justičnem ministrstvu konferenca z odposlanstvom stalne delegacije odvetniških zbornic. Kolikor so se izrekle želje in pritožbe glede sodnih agend, je justično ministrstvo izdalo sodiščem o tem potrebna navodila. Glede predmetov pa, pri katerih se mu vidi sodelovanje odvetniških zbornic potrebno, obrača se do njih, da bo moglo potem nadalje ukreniti.

III. shod delegatov odv. zbornic je pozval stalno delegacijo, naj za one kraje, koder so ex-offo-zastopstva občutno breme, poišče primerne pomoči v taki obliki, da se zajedno ne krati pravica revnih.

Izvršuje ta sklep je delegacijski komité prosil justično ministrstvo, naj bi predložilo načrt zakona, da bi se iz državne blagajne zagotovila primerna odškodnina onim odvetnikom, katere v večji meri zadeva breme zastopanja revnih.

Da pa more justično ministerstvo dalje paziti na to stvar, treba je natančnejših podatkov za jasno sliko o obsegu teh zastopstev, in o velikosti finančialne potrebščine za morebitno državno odškodnino tega dela. Prosi se torej zbornični odbor, naj poroča, koliko ex-offo-zastopstev v civilnih in kazenskih rečeh se je v letih 1898, 1899, 1900 in 1901 izročilo posamičnim zborničnim članom in glede katerih krajev je potreba pomoči v smislu zgorajšnjega sklepa. Za prvoimenovane podatke naj se izbere tabelarna oblika, posebej po letih in po civilnih ter kazenskih zastopstvih; glede vsakega posameznega civilnega zastopstva naj bi se zajedno navedla velikost sporne svote. —

Dalje se je shod delegatov pečal z zaželenimi stanovskimi dobrotvornimi napravami (obligatornimi pokojninskimi in pomožnimi blagajnami) za starost, onemoglost in nezakrivljeno bedo stanovskih tovarišev. Izvršuje zadevni sklep je predlagal delegacijski komité načrt zakona, da bi se redovne in disciplinarne kazni, katere imajo plačati odvetniki in odvetniški kandidati, odkazale odboru odvetniške zbornice, kjer je vpisan zavezanec; odbor naj bi te zneske obračal v prid dobrotvornim napravam za starost, onemoglost in nezakrivljeno bedo odvetnikov in jih oddajal obligatornim pokojninskim blagajnam, če bi se osnovala.

Justično ministrstvo je pripravljeno pritrčiti takim nasvetom in po možnosti pospeševati stremljenje, da se zavaruje prihodnost onemoglih odvetnikov in njih ostalih. Važnost predmeta zdi se pa, da zahteva poizvedeti najprej mnenje vseh zbornic o predlagani reformi in o načinu njene izvršitve. Pri tem bi justično ministerstvo rado, da bi bil sedanjemu gibanju zagotovljen boljši uspeh, nego li ga je pred leti imela izjalovljena podobna akcija justičnega ministrstva.

Kakor znano, je namreč justično ministerstvo predložilo že l. 1889. gospodski zbornici načrt zakona, po katerem naj bi globe pripale penzijskemu društvu za odvetnike in odvetniške kandidate. Ta načrt zakona pa je naletel v poslanski zbornici na težkoče, ker je imenovano dunajsko društvo tedaj imelo premalo članov in so ti večinoma stanovali na Dunaju in v njegovi okolici, nasprotno pa so vnanje zbornice zahtevale globe svojih članov za sebe.

(Konec prihodnjič.)

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, v Gospodskih ulicah št. 16; naroča se tudi pri O. Fischerju, knjigotržcu v Ljubljani, na Kongresnem trgu.

